

RANI
ZNACI
AUTIZMA

Grad Dubrovnik

*Sadržaj ove publikacije isključivo
je odgovornost autora.*

Poremećaj iz spektra autizma ima 1 % opće populacije u Europi.

Radi se o širokom rasponu poremećaja u razvoju, tako da je svaka dijagnoza drugačija i svaka osoba u spektru ima različite simptome i potrebe.

Od izuzetne je važnosti prepoznati rane znakove autizma kako bi se na vrijeme počelo s rehabilitacijom. Dob za prepoznavanje autizma varira kao i intenzitet raznih simptoma. Ponekad se prvi znakovi mogu prepoznati kod dojenčadi stare svega nekoliko mjeseci. U drugim slučajevima mogu se uočiti u drugoj ili trećoj godini života, nekada i kasnije.

Ne pokazuju sva djeca s autizmom iste znakove. Zbog toga je izrazito važna stručna obrada.

Autistični spektar uključuje velik broj ograničenih i ponavljajućih ponašanja. Ona mogu uključivati:

Ponavljajuće pokrete tijela (npr. ljućanje, mahanje, okretanje ili trčanje naprijed-nazad)

Ponavljajuće pokrete s predmetima (npr. okretanje kotačića ili mahanje štapićima)

Dugotrajno gledanje u svjetla ili predmete koji se vrte
Ritualna ponašanja (npr. slaganje ili doticanje predmeta određenim redoslijedom)

Uska ili izrazita zanimanja za specifične teme

Potrebu za ustaljenom rutinom i otpor promjeni
(npr. isti dnevni raspored, obrok, odjeća ili put do škole)

Simptomi autizma su:

Teškoće u komunikaciji i socijalizaciji

Ograničena, ponavljajuća ponašanja.

Djeca i odrasli s autizmom mogu imati poteškoće u verbalnoj i neverbalnoj komunikaciji.

Postoji mogućnost da neke osobe u PAS ne razumiju dobro ili ne koriste:

Govor

Gestikulaciju

Kontakt očima

Izraze lica

Ton komunikacije

Ekspresije koje se ne shvaćaju doslovno.

Dodatni društveni izazovi mogu uključivati poteškoće s:

Prepoznavanjem tuđih emocija i namjera

Prepoznavanjem vlastitih emocija

Izražavanjem emocija

Traženjem emocionalne potpore kod drugih

Previše podražaja u društvenim situacijama

Sudjelovanjem u razgovoru

Razumijevanjem osobnog prostora (primjerene udaljenosti od drugih osoba)

Simptomi autizma s obzirom na starost djeteta

Navedeni simptomi pokazuju mogućnost rizika za poremećaj na spektru autizma.

do 6 mjeseci

Malo ili nimalo pokazivanja velikih osmijeha ili drugih radosnih ekspresija lica
Malo ili nimalo kontakta očima

do 9 mjeseci

Malo ili nimalo razmjenjivanja zvukova, osmijeha ili drugih ekspresija lica

do 12 mjeseci

Malo ili nimalo brbljanja
Malo ili nimalo razmjenjivanja gesta kao što su pokazivanje, hvatanje ili mahanje
Rijetko ili nepostojeće odazivanje na ime

do 16 mjeseci

Vrlo malo ili nimalo izgovorenih riječi

do 24 mjeseca

Vrlo malo ili nimalo izgovorenih riječi sa značenjem ili fraza od dvije riječi (ne uključujući oponašanje ili ponavljanje)

U bilo kojoj dobi

Gubitak ranije naučenog govora, brbljanja ili društvenih vještina
Izbjegavanje kontakta očima
Trajna sklonost samoći
Poteškoće razumijevanja tuđih osjećaja
Kasni razvoj govora
Kontinuirano ponavljanje riječi ili fraza (eholalija)
Otpor manjim promjenama u rutini ili okolini
Suženi interesi
Ponavljajuća ponašanja (npr. pomicanje prstima, mahanje, ljuljanje)
Neobične i intenzivne reakcije na zvukove, mirise, okuse, teksture, svjetla ili boje

Ukoliko uočite kod djeteta neki od navedenih simptoma, preporučujemo da se javite čim prije svome pedijatru koji će Vas uputiti na daljnju timsku obradu.

Autism

Poremećaj iz spektra autizma

Rana procjena:

- probir (screening) – M – CHAT (The Modified Checklist for Autism in Toddlers) za djecu od 16 do 30 mjeseci starosti
- Neuropedijatrijski pregled
- Pregled specijalista ORL
- Pregled i obrada psihologa
- Pregled i obrada logopeda
- Pregled i obrada edukacijskog rehabilitatora
- Procjena senzorne integracije
- Generska obrada
- Po potrebi MR mozga
- Pregled i procjena dječjeg psihijatra
- Po potrebi i drugi dijagnostički postupci

Rana intervencija:

- ABA – Applied behavior analysis
- TEACCH program – Treatment and Education of Autistic and Related Communication – Handicapped Children (TEACCH)
- Greenspanov model DIRFloortime (The Developmental, Individual Differences and Relationship – Based model)
- Logopedska terapija
- Tretman – edukacijskog rehabilitatora (PECS – picture exchange communication system)
- Terapija senzorne integracije
- Trening socijalnih vještina
- Emocionalna regulacija
- Regulacija prehrane, spavanja
- Fizikalna terapija

Ukoliko uočite kod djeteta neki od navedenih simptoma, preporučujemo da se javite čim prije svome pedijatru koji će Vas uputiti na daljnju timsku obradu.

Za timsku obradu možete se javiti u

Poliklinika za mentalno zdravlje djece i mladih

Opća bolnica Dubrovnik

Dr. Roka Mišetića 2, Dubrovnik

Tel: 020/431-582

Nastavno-klinički centar Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta

Zdravstveno - učilišni kampus Borongaj

Borongajska cesta 83f, Zagreb

[Tel: 01 245 7560](tel:012457560)

Adresa:

Vladka Mačeka 122

20 000 Dubrovnik

Kontakt

099 455 2471

Email

posebanprijatelj@yahoo.com

www.posebanprijatelj.hr

Nakladnik: Udruga „Poseban prijatelj“

Uredništvo: Dženita Lazarević, Silva Capurso, Lamia Lazarević

Lektura: Silva Capurso

Grafička priprema i tisak: PRESSMAX, Split

Naklada: 500 kom

Tiskano: Studeni, 2022.

